

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— 450
Félévre	— 240
Negyedévre	— 130
Egy hónapra	— 45
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 2 lei	
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 12 csk
Egy szám	— 1 csk

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 54. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Ijár 9. — 1923. április 25. Szerda

Sztrájkolnak a tisztviselők

Ha szavunk lett volna, ha véleményünk dön-
tően eshetett volna latba, azt mondtuk volna:
ne tegyék. Nemcsak, mert az erőviszonyok
szembetűnő különbözősége miatt a küzdelem
hiábavaló, nemcsak, mert egységes mozgalomra
nincsen itt meg a homogén akaratu és lelki-
világu tömeg, de főként azért, mert ha vélet-
lenül mégis sikerül, súlyos megrázkódtatásba
kerül az országnak. Benn és künn. Gondolat-
nak is merész, hogy az állam amugy is zök-
kenőkkel haladó gépezete egy napon teljesen
megálljon, a tisztviselők elhagyják helyüket,
a bírák ne tegyenek igazságot, a tanárok ne
tanítsanak, a közrend őrei lehunyják szemüket,
a közigazgatás beszüntesse munkáját, a vasut
megálljon és a posta ne vigyen híreket. Ha
egy ilyen sztrájk csak rövid pár napig tart,
ez is katasztrófális lehet az országra. Nemcsak
a kormány bukhat bele, ami elvégre nem volna
baj, de felborulhat az állam nyugalma és bé-
kéje is. Am még ez a sikertelen sztrájk is árt
az ország presztizsének és gazdasági hitelének,
mert a külföldi politikás, bankár, vagy keres-
kedő ismét csak fejt csóválja, ej, ej Romániá-
ban megint baj van és más útletek után néz,
más politikai orientálódást keres.

Nem örvendünk, hogy Bukarestben a
köztisztviselők proklamálták az általános sztrájk-
ot és nem busulunk, hogy a sztrájk, az eddigi
jelentések szerint, meghiusultnak tekinthető.
Nem busulunk annak ellenére sem, hogy min-
den szimpátiánk és igazságérzetünk a harcoló
tisztviselők mellett van. Csak a harc eszközeit
tartjuk veszedelmesnek és elhibázottnak, de
nem magát a harcot, amelyet jó és igaz ügy
érdekében indítottak meg. A letartóztatott
Schina elnök szavai szerint ebben a mozgalom-
ban a tisztviselőknek a politikai pártok szabad-
ságából való felszabadítási harcát kell látni. A
tisztviselők nem akarnak többé szélkakasai
lenni a mindenkori politika viharainak, nem
akarják, hogy munkájuk és egzisztenciájuk
olyan baljóslatu kártyára legyen feltéve, amely-
nek sorsa a politikai játékosok szerencsésjétől
függ. A politika lehet hazardjáték, de a köz-
igazgatás és az igazságszolgáltatás nem lehet
az, mert erre a játékra ráemehet az ország. Hogy
Románia olyan súlyos bajokkal küzd, azért
van, mert már eddig is sokat vesztett ezen a
játézmán. A tisztviselők függősége a politikától
termelte ki a nem éppen dicsteljes román
korrupciót és a tisztviselők harca végeredmény-
ben harc a korrupció ellen. Ha a tisztviselő
biztosan ül majd hivatalában és nem fél, hogy
a politika forgószéle mindennap kiemelheti
kenyeréből, akkor lesz ideje, hogy tiszteljesen
éljen és privát ügyei kikapcsolásával minden
figyelmét és munkaerejét a köznek szentelje.

Elitéljük a köztisztviselők sztrájkját, de
nemcsak a tisztviselőket tesszük felelőssé érte,
hanem a kormányt is, amelynek jelentős része
van annak felidézésében. És ha ez a sztrájk
árt is Románia jóhírének, mérhetetlenül töb-
bet árt az a rendszer, amely ellen a tisztvise-
lők harcot indítottak. Az országnak becsületés
tisztviselők kellene, de ez csak úgy érhető el,
ha a tisztviselők anyagi és erkölcsi független-
ségét áthághatatlan törvények védik. Biznünk
kell benne, hogy a tisztviselők majd más esz-
közökkel és eredményesebben fogják kiharcolni
követeléseiket, amelyekkel egyetért az ország
demokratikus közvéleménye. A mostani sztrájk
letöréséért pedig ne busuljanak. Ha sikerül,
talán ők szenvedtek volna legtöbbet miatta.
A tisztviselők ügye igazságos és ez az igazság
előbb-utóbb győzni fog.

Ostromállapot a Ruhr-vidék két városában

Nyolcvan németet letartóztattak, Továbbnyomulnak a francia csapatok.
Németország új jóvátételi ajánlatot készít elő

(London, április 24. Az Uj Kelet tudósító-
jától) A megszálló francia csapatok folytatják
előnyomulásukat a Ruhr-vidéken. Hétfőn meg-
szállották Ruhrortt valamennyi vasútállomását és
a kikötőállomást. Azokban a városokban,
amelyeket már eddig is megszállva tartottak, a
csapatokat megerősítették. Gladbachban, Ostrop-
ban szigorított őrizet alá vették a világitást
szolgáló telepeket. Ez azért vált szükségessé,
mert ezekben a városokban a német lakosság
többibben merényletet kísérelt meg a bányá-
telepek és a közelükben levő víz- és villamos-
művek ellen, kétizben szünetelt is a világitás.

Gladbachban nyolcvan németet letartóz-
tattak és kihirdették az ostromállapotot.

Ostropban is háborus intézkedéseket léptettek
életbe.

A ruhrorti pályaudvar körülzárása rend-
kívül megnehezítette ezen a vidéken az élel-
miszerszállítást. A pályaudvarra csak különle-
ges igazolvánnyal engednek be németeket.

Ehhez az igazolványhoz azonban csak kevesen
tudtak hozzájutni. A zöltsegtérmezők és apró-
jóságtenyésztők egyáltalában nem rendelkeze-
nek ilyen passzussal Ennélfogva

Ruhrortba hétfő óta nem tudtak behozni
élelmiszert.

A Ruhr-kérdésben egyébként tovább tart
a franciák szigorú politikája. Poincaré har-
madszor is beszélt, ezúttal Meuseben, ahol is-
mét kijelentette, hogy Franciaország ragaszkod-
dik a teljes kártérítéshez, sőt arra is biztosíté-
ket követel, hogy Németország ne támadjon
meg.

A német sajtó még mindig tárgyalja Curzon
beszédét és újabb reményt merít belőle a jóvátételi
ügy békés megoldására. Curzon beszédének egyeb-
ként már konkrét eredménye is van: a birodalmi
kormány a beszéd hatása alatt tárgyalást kezdett
a pártok vezetőivel újabb jóvátételi ajánlat kidol-
gozására. A tárgyalásba a külügyi bizottságot is
bevonták.

Tüntetések vasárnapja Bukarestben

Michalache és Averescu ünnepélyes fogadtatása. A parasztpárti összeütközés
a katonasággal. Több parasztpárti vezér megsebesült

(Bukarest, április 24. Az Uj Kelet tudósító-
jától.) A tegnapi távirózavarok miatt csak ma ér-
keztek jelentések a főváros vasárnapi politikai ese-
ményeiről. Az egész városban nagyarányu tünteté-
sek voltak, amelyeknek éle a kormány ellen irá-
nyult. Mig a város egyik pontján a köztisztviselők
elégedetlenségük miatt sztrájkot proklamáltak, a fő-
város lakossága két táborra oszolva impozáns szim-
pátia-tüntetésben részesítette az ellenzék két vezé-
rét: Michalachet és Averescu tábornokot.

Averescu tábornok és Michalache a parla-
ment május elsejéi megnyitására érkeztek meg a
fővárosba. Mindkét politikusnak az érkezését va-
sárnap délelőttre jelezték. Az állomás előtti térsé-
get ebből az alkalomból a parasztpártiak és ave-
rescánusok többezernyi tömege töltötte meg.

A parasztpártiak a tér baloldalán, az ave-
rescánusok pedig a jobboldalon sorakoztak fel. A
két tábor ellenségesen nézett egymással farkassze-
met, úgy hogy a rendőrségnek kellett gondoskod-
nia arról, hogy a két tábor között összeütközés ne
történjen.

Éljen az igazság embere

Elsőnek délelőtt tizenegy órakor Michalache
vonatja futott be. Az állomás peronján Madgearu
parasztpárti képviselő több parasztpárti vezér ki-
sérétében fogadta Michalachet, akit vállukra emelve
vittek ki az állomáselőtti tere.

A pályaudvar előtti téren várakozó parasztpár-
ti tömeg egotverő éljenkiáltásokkal üdvözölte
Michalachet, akinek megérkezése leirhatatlan lelke-
sedést keltett. Hívei szünni nem akaró ovációkban
részesítették: *Éljen Michalache. Éljen az igazság
embere*, hallatszott percekig minden oldalról.

A nagy zaj elűlte után Michalache megható-
dottan kezdett beszédbé:

— Én vagyok az első, — mondotta — aki
meg van győződve arról, hogy a személyem nem ér-
demli meg ezt a kitüntetést. Engedtessek meg ne-
kem, hogy az irántam megnyilvánult szimpátiát a
jelenlegi kormány elleni tiltakozás megnyilvánulá-
sának tekintsem. Biztosíthatom arról önöket, hogy
mindig az első között leszek, ha életemet fel kell
áldozni az ország és a nemzetem javára.

Ezután a tömeg ismét vállaira emelte Miha-
lachet és a Calea Grivitein át a belváros felé
akart vonulni.

Az összeütközés

A Calea Grivitein katonai kordonnal találta
magát szemben a tüntető közönség. A tömegnek
első pillanatban sikerült áttörnie a kordont, mire
a katonaság puskatussal szétverte. Az összeütközés
következtében Michalache, Halipa, Joanitescu
és Paleanu parasztpárti vezeték könnyebben meg-
sebesültek. A katonaság utlegeből kijutott Madgearu
és Dimitrescu parasztpárti képviselőnek is.

Miután a katonaság vezetőit felvilágosították
arról, hogy a tömeg a parasztpárt klubja elé akar
vonulni, a katonaság engedélyezte a felvonulást.

A parasztpárt klubjának erkélyéről a párt
vezérei beszéltek. Az időközben odaérkezett kato-
naság azonban szétoszlatta a tömeget.

„Kenyer és só”

Mig a parasztpárti tömegek a pártklub előtt
demonstráltak, addig az állomáson körülbelül há-
romezer averescánus türelmesen várakozott vezérére.

Averescu délután egy órakor érkezett meg.
Az állomáson Trancu-Jasi, Argetoianu és Goga
volt néppárti miniszterek fogadták, akik hagyó-
mányos szokás szerint kenyeret és sót nyújtottak
át a vezérnek. Az állomás előtti téren hatalmas
tapsorkám fogadta Averescut, aki a következő rö-
vid beszédet mondotta:

— Gyermekeim, őszinte örömmel tölt el ez
a nem várt szíves fogadtatás. Büszke vagyok arra
a bizalomra, amivel megtiszteltetek. Attól a naptól
kezdve, hogy elkerültem a kormány éléről, mosta-
nig hallgattam; ma szólok meg először. Mások
ezalatt fogadkoztak, de meg kell állapítanom, hogy
mi, akik nem fogadkoztunk, többet tettünk az or-
szág javáért, mint azok, akik füt-fát ígértek. A
néppárt a rend és nyugalom pártja és ha újra
kormányra jut, erejét az ország konszolidációjának
a munkájára fogja szentelni.

Újra a katonai kordon

Averescu tábornok beszéde után autójába ül
a több ezernyi tömeg pedig lépésben követte az
autót. A Calea Grivitein a felvult katonai kö-
szültség útját állta a tüntetőknél. Hosszas tárgya-
lások után a katonaság végül is keresztül engedte
a tömeget, amely aztán békésen szétoszlott.

VONAL
a részére
FIA

beaux-ban.
ellátás, gyors
1542

1518
nagyban és ki-
beszerezhetők
k: Szatmár

u üzlet!

1543
Reg. Maria 6

íveit
letüket
ndában

metet tart!

és szó-
vállalja

Memoran-
(Unió-utca)
szám 12—12

Törökország felajánlja Franciaországnak az eskisehir—pandormai vasutvonalat és a pandormai kikötőt

A török ellenjavaslatok alapján tárgyalnak Lausanneban (Lausanne, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A keleti konferencia kedden reggel szabályszerűen megkezdte tanácskozását. Az ülésen az összes delegátusok jelen voltak. Elsősorban abban állapodtak meg, hogy

a tanácskozások alapjául a török ellenjavaslatok fognak szolgálni.

A vitás pontokat albizottságoknak adják ki, amelyek szakértői ülésen döntenek. Csupán területi kérdéseket visznek plenáris tanácskozás elé, így a Castelloriza-sziget ügyét, amelyet tudvalevőleg a törökök maguknak követelnek. Antantkörökben az a vélemény, hogy a konferencia eredménye teljesen a törököktől függ. A törökök azonban úgy látszik,

most még hajthatatlanabbak, mint az első konferencián.

A szövetséges delegátusok mégis remélik, sikerül rábírnia a törököket a jogok és kötelezettségek kölcsönös méltánylására. Különösen a maricai határkérdés, valamint a mosszuli petróleumforrások kérdése látszik nehezen megoldhatónak.

A konferencia megnyitását a párisi sajtó élénk kommentárral kíséri. A lapok általában hűvösen fogadják az új tárgyalásokat. Megállapítják, hogy az első konferenciából jól megismerték a török barátságot és kijózanodtak belőle.

Különösen Chester angol admirális terve, amely tudvalevőleg megfosztaná Franciaországot a koncessziótól, tartja aggodalomban a párisiakat. Foglalkoznak Kemál újabb nyilatkozataival, amelyek még mindig *harciasak*. Az „Echo de Paris” azt írja, legjobb volna tanácskozás nélkül tudatni Kemállal, hogy nem lehet büntetlenül mindent merészeln.

Konstantinápolyból egyébként az a hír érkezik, hogy a török kormány hajlandó meg egyezni Franciaországgal. A koncessziók helyett állítólag fel fogja ajánlani az eskisehir—pandormai vasutvonalat és a pandormai kikötőt.

Kedden este érkezett jelentés szerint Franciaország eltökélte, hogy, ha Törökország vonakodik visszavonni az Amerikának adott koncessziókat, fegyverhez nyúl és megszállja Szmírnát. Erre a célra reorganizálja a görög hadsereget is.

Baruch Spinoza Irta Melamed Sámuel*

(Befejező közlemény)

A dualisztikus világfelfogás Aristoteles óta végig vonul a filozófia egész történetén. Aristoteles megkülönböztetett egy sublunaris és egy superlunaris világot, Plato az eszmék világát és a jelenségek világát, Descartes két substanciát és Kant a fenomenális és noumenális világot. Ez a dualizmus megnyilatkozik az etikának, a vallásnak stb. csaknem minden árá rendszerében is. A zsidó Spinoza volt az egyetlen, aki a metafizikai egység gondolatot filozófiai rendszerének feltétlen alapjává tette. „Csak egy substancia van” hirdette a zsidó szemüvegcsiszoló Amsterdamban. És éppen úgy, amint az, aki a zsidó monotheizmust elfogadja, annak az egész zsidóságot vállalnia kell, éppen úgy, aki Spinoza substanciáját elősmeri, annak végig Spinozával kell mennie. És éppen úgy, ahogyan az antik zsidóság a maga istenfogalmát az istenség abszolút egységével fejezte ki, ugyanúgy Spinoza is, amikor e sorokat leírta: Per Deum intellego eus absolute infinitum. Ennek a spinozai mondatnak olvasása közben ki ne gondolna a bibliai igére: „En vagyok az első és én vagyok az utolsó és rajtam kívül nincsen isten.”

Spinoza az egy substanciával kezdi és az „Amor Dei intellectualis”-sal végzi. A bibliaiban írva van: „És szeressed a te örökkévaló istenedet teljes szívvel és teljes lelkeddel...” Hermann Cohen már észrevette, hogy a héber nyelvben a szeretetet és a megismerést ugyanazzal a terminussal fejezik ki.

Amor Dei intellectualis, nem csak formai szempontból, hanem tartalmilag is antik zsidó. Minthogy szeretet nem lehetséges tudás és megismerés nélkül, magától értetődik, hogy a spinozai rendszernek alapvető elve az intellektualis megismerés. Így tehát a végső fokon semmi sincsen Spinoza tanaiban és stílusában olyan, ami már az antik zsidóságban nem lett volna — és mindennek ellenére: spinozizmus és zsidóság két különböző dolog. A zsidó-isten egy személyi és szabad isten és fölötte áll a törvénynek, míg Spinoza istene személytelen isten, nem szabad isten és alá van vetve a törvénynek. Spinoza istene a természetnek egy szellemi továbbfolytatása, míg a zsidóságban a természet maga is istennek egy alkotása.

Tartalmilag tehát spinozizmus és zsidóság két különböző dolog, de stílus-architektónikus szempontból azonosak egymással és innen világtörténelmi erejük.

Hogy más nagy zsidókban milyen mértékben élt egy vagy más formában az antik

* Az első közlemény az Uj Kelet április 21-iki, a második az Uj Kelet április 23-iki számában jelent meg.

zsidó szellem, az még a jövőendő vizsgálódás körébe tartozik. Hogy az új kor valóban nagy zsidói között sokan — mindamellett, hogy a zsidósághoz való vonatkozást tudatosan nem tartanak már fenn — mégis ráemlékeznek (plátói értelemben) az antik zsidóságra, ez minden kétségen felül áll. Azonban az antik zsidó szellem e hirtelen fellobogásának — minthogy az árja miljöben nincs rezonáló alapja — csakhamar megint le kell lohadnia. A mai talmud-törvényi zsidóság keretén belül egészen bizonyosan nincs tere... A talmud a galutnak, a népi szétszóratásnak alkotása, csak a diaszpóra-zsidóság számára van és csak a diaszpórában fog fenmaradni tudni. Ha a zsidóknak valóban sikerülni fog népüknek egy részét az ősi otthonban újra letelepíteni és ott egy héber miljöet fejleszteni és egészséges zsidó életet teremteni, akkor a rabbinizmus és a merev legalizmus bilincsei maguktól fogognak lehullani és a zsidó szellem újra autonóm lesz, olyan, amilyen egykor a próféták idejében volt. Csak éppen hogy nem lesz annyira spirituálisztikusan idealisztikus, mert bizonyára nem hiába éltek a zsidók kétezer esztendőn át Európában.

Sport kötött-szövött Áruház

aradi kötő és kötött-szövőgyár lerakata

Kötött kabátok, svetterek,
kötött ruhák, harisnya és
keztü eredeti gyári árban
o o o kapható o o o

CLUJ, Wesselényi-utca 16. sz.

Róka, kelme, szőrmefestés és vegytisztítás

„KRISTÁLY”-nál
Cluj. — Telefon 500.

Bővebb felvilágosítás az összes fiókban.

Maphovits F. ÉRŐZEPÉSZ!
Cluj—Kolozsvár, Wesselényi-utca 20. sz.

ZSIDÓ KÖZÉLET

Zsidó diákinternátust!

Mi történjék a vidéki zsidó tanulókkal

A felekezeti középiskolákról kiadott rendeletek a súlyos problémák egész sorozatát állították a zsidó társadalom elé. Zsidó diákok többé sem rendes, sem magántanulói nem lehetnek másfelekezeti iskoláknak. Pteancu vezérigazgatónak az Uj Keletben megjelent nyilatkozata szerint a következő tanévre még az illetékes főigazgatóság a felső osztályu tanulóknak az egyes indokolt esetekben kivételesen megengedheti, hogy jelenlegi középiskolájuknak tanulói maradhassanak, de joggal kérdezheti minden szülő, vajjon minő indokolt esetben és kik kapják meg ezt az engedélyt.

Véleményem szerint a zsidó szülő, aki komolyan törődik gyermeke sorsával, nem élhet ezzel a kivételes engedéllyel, feltéve, ha egyáltalán meg is kapja. Ha a gyermek jól beszél az állam nyelvét és ha a szülők nem kívánnak speciális zsidó vallási és kulturális nevelést, már a jövő tanévtől kezdve iratkozzanak be az állami iskolákba.

Azoknak a szülőknak azonban, akik azt akarják, hogy gyermekeik speciális zsidó ismereteket is kapjanak az állami iskolákban, nem kaphatnak felmentést a szombati írás alól, egy választásuk marad: beírni gyermekeiket zsidó középiskolákba. A zsidó középiskolák tanítási nyelve a román és héber, mivel a tanulók egy része még nem sajátította el a nyelveket, a jövő tanévben kisegítőnyelvként a magyart is használhatják. Ha a szeptemberben kezdődő tanévet nem használják ki a zsidó tanulók a román és héber nyelv elsajátítására, akkor egyetlen iskolában sem fognak tudni boldogulni az 1924—25. tanévben.

A zsidó középiskolák tanulói így előreláthatólag növekednek, mert nemcsak a helybeli, a vidéki tanulók is nagy számban fogják felkeresni a zsidó középiskolákat. Különösen népes lesz a cluji fiu- és leányközépiskola, mert központi fekvésű és mert a zsidó tömegek vallási és kulturális igényeivel is számol. Valóságos iskolaépítési láz uralkodik Kolozsváron (Temesváron is), biztosra lehet venni, hogy a kolozsvári zsidó társadalom áldozatkészsége szeptemberre tető alá hozza a zsidó középiskolát. Az iskola azonban nemcsak a kolozsváriaké, hanem az egész ország rész zsidóságé. Mi, akik vidéken lakunk, nem nézhetjük tétlenül a kolozsvári zsidóság nagyszerű nekilendülését, tenünk kell nekünk is — magunkért. Hiába épül tel a zsidó iskola Kolozsvárott, a vidéki szülőknak gyermekei nem tanulhatnak ott a mai viszonyok között. Az eddigi aránylag kisszámú vidéki tanulóifjúság elhelyezése is csak a legnagyobb nehézségek árán volt keresztülrészakolható. Ezenkívül anyagilag is súlyos megterhelést jelentett gyermekeinknek a családoknál való elhelyezése. Csak egy megoldás van. Teremtünk meg mi vidékiek a kolozsvári fiu- és leányinternátust. Nem adománygyűjtésre gondolok, hanem arra, bocssáson ki a cluji középiskola igazgatósága harommillió lej értékben kölcsönkötvényeket, melyet aztán tíz évre elosztva fizetési eszközül is használhatunk az internátussal szemben annak növényekéi. Erdély területén feltétlenül akad háromszáz zsidó szülő és a zsidó kultúra barátja, akik mindegyike legalább 10.000 lei értékű kölcsönkötvényt átvessz, illetve kihelyez úgy, hogy különösebb agitáció nélkül is megvalósíthatjuk az internátust, ahol gyermekeink a leghíresebb egészségügyi követelményeknek megfelelően zsidó szellemben és a vallásos élet követelményeinek figyelembevételével neveltetnek fel.

A vidéken mindenütt népszerű az internátus felépítésének gondolata, a cluji középiskolák vezetőségén a sor, hogy az akciót az iskolaépítéssel párhuzamosan megindítsa. Nehogy pedig a kolozsváriakat a kettős feladat nehézsége elriassza, közzöljék mindazok címüket a cluji középiskola igazgatóságával, akik az internátus vidéki szervezési munkálataiban résztvenni hajlandók. A dolgozni akarók nagy száma meg kell hogy győzze a kolozsváriakat, hogy internátusra ép úgy szükségük van, mint iskolára.

Dr. Epstein Lázár

Arany-estüst ékszer, kinaezüst és ezüst dísz tárgyak választéka. Szolid és pontos kiszolgálás. Tört aranyat, ezüstöt, briliánst legmagasabb napi áron veszek.

molt
a m
mely
fonto
dély
Pres
bará
vend
elvtá
zetés
hátul
gond
nyös.
kötöt
beált
egyre
dr. tá
az er
renciá
ték ki

Borak s
közöség

A néps
salgót
javasolta
merült
szövetsé
romnegy
részét C
Magyar
közöség
oldást
fogadta.

A
az erdél
panaszáv
javasolta
dést a h
ségi taná
ványát
népszöve
sát a leg
birtokref
lesca ro
Titulescu
Hágához
alkotmány
megfelelő
ország ell

A f
vény sem
nyából ki
tovább v
betöltésé
a lemondá
A n
kijelentés
nátor Rot
való tanác
Amerika n
az amerika
a mód, ah
Oroszország
dotta Bora
háborus sz
.....

* Le
divatszalon
emelet. Szó
* A
csak Schw
duló-u. 1.

Országos mizrahi konferencia. Beszámolt már az Uj Kelet dr. Harry Lévy rabbinak a mizrahi központi szervezet erdélyi körútjáról, melynek során Nagyváradon és Kolozsváron nagyfontosságú tárgyalásokat folytatott. A mizrahi erdélyi helyzetéről a látogatás során a „Jüdische Presse“ a következőket írja: „Erdélyben az elbarátainkra rékényszerített küzdelem kevésbé örvendtes formát vett fel. Erdély több városában elvtársaink magukhoz ragadták a hitközségek vezetését és valóban az ortodox községek többsége a hátuk mögött áll. Ez a tény azonban a mizrahi gondolat további fejlődésére nem volt mindig előnyös. Legtöbb aktiv munkásunkat a községi munka kötötte le és a keserű küzdelmek annyira abszorbeálták őket, hogy a valódi Erec Jisrael-munka egyre jobban és jobban háttérbe szorult.“ Lévy dr. tárgyalásainak eredményeképpen a közeljövőben az erdélyi és bánási mizrachisták országos konferenciát tartanak, melynek időpontját még nem tűzték ki.

Glasner Móse főrabbi elutazása. Glasner Móse, a kolozsváriak nyugalmazott főrabija, mint ismeretes, május 6-án elhagyja Kolozsvárt és Palesztinába megy. Palesztinai útja előtt még a nagytemplomban bucsubeszédet mond. A tudós főrabbit utján Erdély és Bánáság zsidóságának képviselői és hívei közül is többen a határig fogják kísélni. Ezután is felkéri mindazokat, akik a főrabbit a határig el akarják kísérni, hogy ebbei szándékukat vasárnap estig Boskovits József sónagkereskedőnél, Cluj, Cal. Reg. Mária jelentésként be, hogy így gondoskodni lehessen a vasuton való jó elhelyezéstükről, esetleg külön kocsikról.

„A népszövetség — háborus szövetség“

Borah szenátor nyilatkozata. Magyarország visszakap két községet Csehszlovákiától. A román földbirtokreform a népszövetség előtt

(Genf, apr. 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszövetség tanácsa tegnap délután döntött a salgótarjáni vitás terület hovatartozása miatt felmerült csehszlovák-magyar határkérdésben. A népszövetség úgy határozott, hogy a vitás terület háromnegyed részét Magyarországnak, egynegyed részét Csehszlovákiának juttatja. A döntés folytán Magyarország visszakapja Somoskő és Somosujfalu községeket és a környékbeli bányákat. Ezt a megoldást úgy a magyar, mint a cseh delegátus elfogadta.

A népszövetség ezután a magyar kormányhoz az erdélyi földbirtok kisajátítási eljárás ellen emelt panaszával foglalkozott. Adashi japán megbízott azt javasolta, terjesszék a tulajdonosi jogi jellegű kérdést a hágai nemzetközi bíróság elé. A népszövetségi tanács azonban Salandra olasz delegátus indítványát fogadta el, amely a kérdés eldöntésére a népszövetséget mondotta ki illetékesnek. Tárgyalását a legközelebbi ülésre halasztották el. A földbirtokreformügy felvetésénél incidens támadt Titulescu román megbízott és Adashi elnök között. Titulescu ellenezte Adashi javaslatát, a kérdésnek Hágához való utalását, mert ez az ügy Románia alkotmányában gyökerező szociális viszonyoknak megfelelő és nem jelent kivételes eljárást Magyarországgal szemben.

A földbirtokok kisajátítására vonatkozó törvény semmiféle jogászai döntéssel Románia alkotmányából ki nem küszöbölhető. Adashi nem akarta tovább vállalni a heves vita után az elnöki tiszt betöltését, csak hosszas vonakodás után állott el a lemondástól.

A népszövetségről egyébként rendkívül súlyos kijelentés hangzott el Washingtonban. Borah szenátor Robert Cecil, Hardinggal és Wilsonnal való tanácskozása után kijelentette az újságíróknak, Amerika nem csatlakozik a népszövetséghez, mert az amerikai népben kellemetlen benyomást kelt az a mód, ahogyan a népszövetség Németországgal és Oroszországgal bánt. A népszövetség — mondotta Borah szenátor — nem békeszövetség, hanem háborus szövetség.

* Legújabb divat szerinti ruhák Lukács úri divatszalonjában készülnek Wesselényi-u. 20. I-ső emelet. Szolid és pontos kiszolgálás.

* A legdivatosabb és legolcsóbb ruhák csak Schwartz Adolf úri divat szabónál Forduló-u. 1. sz. alatt készülnek.

Kilencvennégy zsidó diákot töröltek az egyetem anyakönyvéből

97 exmatriculált közül 94 zsidó. A zsidó diákok csak zsidó, vagy kutyahullát boncolhatnak. Nyilatkozik Jacobovici rektor. A jasi diákok esküt tettek a numerusz klauzusra

(Kolozsvár, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Alig néhány napja, hogy a kolozsvári egyetemen elcsendesedtek az antiszemita zavargások és remélni lehetett, hogy a főiskolák hosszú ideig feldult békeje ismét helyreáll. A kormány erős kézzel foglalt állást a numerusz klauzusz ellen és minden nyilatkozatában kijelentette, hogy tanulmányai folytatásában senkit sem enged gátolni. A kolozsvári egyetemen azonban olyan intézkedések történtek az utóbbi időkben, amelyek joggal kelthetik fel az aggodalmat, vajjon csakugyan biztosítva van-e a zsidó diákok tanulási lehetősége.

Bukaresti ellenzéki lapok nyomán, annakidején megemlékeztünk arról az állítólagos megbeszélésekről, amely a husvéti ünnepek alatt Anghelescu közoktatásügyi miniszter és a bukaresti diákvezérek között lefolyt. Ezen a megbeszélésen a miniszter állítólag arra kérte a diákok vezetőit, fogadják nyugodtan az egyetem megnyitását, mert ő szigorító rendelkezéseivel amugyis helyreállítja az egyetem egyensúlyát. Az ellenzéki lapok megjegyezték: *burkolt numerusz klauzusz készül.* Annakidején nem adtunk hitelt ennek a híresztelésnek, de az azóta történtek önkénytelenül keltik fel a megfontolást, vajjon csakugyan minden alapot nélkülöztek-e a hírek? Nem akarunk a dolgok szélesebb kritikájával elébeugni az eseményeknek, mert reméljük, hogy a zsidó egyetemi hallgatók ellen életbe léptetett intézkedéseket részben revízió alá veszik, részben lényegesen enyhítik és a kormány megmutatja, hogy intenciói valóban őszinték.

Numerusz klauzusz a hullákra

Az egyetem megnyitása után néhány nappal megkezdődtek a boncolási gyakorlatok. Ez alkalommal tudomására hozták a zsidó egyetemi hallgatóknak, hogy ezután külön teremben fognak boncolni a román és a zsidó diákok. A zsidó diákok csak zsidó hullákat boncolhatnak. Ha nem állna elegendő zsidó hulla rendelkezésre, *ugy kutyahullákon fogják a zsidó hallgatók emberanatómiai tanulmányaikat végezni.* A gyakorlatban eddig még nem kaptak ugyan kutyahullát, de emberhullát sem, mert az egyetem megnyitása óta mindössze egy zsidó holttest került a zsidó hallgatók bonctermébe.

Revízió alá veszik az okmányokat

Ma újabb meglepetés érte a zsidó egyetemi hallgatókat. Anghelescu miniszter ugyanis még az egyetemek legutóbbi megnyitása előtt elrendelte a folyó tanévre beiratkozott egyetemi hallgatók iratainak rendezését azzal, hogy akinek iratait nem találják rendben, törlik az egyetem anyakönyvéből. Ecéből az összes egyetem rektorai felhívták az egyetemi hallgatókat, hogy eredeti születési, érettségi bizonyítványukat, valamint román állampolgárságukat igazoló okmányukat záros határidőig nyújtsák be a kari dekántusba.

Ez a határidő április tizenötödikén lejárt. Tegnap tartotta meg az orvoskari tanártestület revíziós gyűlését, amelyen *kilencvenhét* orvos-tanár hallgató exmatriculálását rendelték el. *Rendkívül feltűnő, hogy az egyetemi anyakönyvből törölt kilencvenhét orvos-tanár hallgató közül kilencvennégy zsidó.* Az exmatriculált zsidó hallgatókat a román diákok a mai előadásokra már nem engedték be.

Az exmatriculáltak

Az exmatriculált orvos-tanár hallgatók között a következő erdélyi diákok vannak:

Adler Ilona, Ausländer Teodora, Adler Olga, Berger Sári, Bonyhát András, Deutsch Márton, Éliás Adolf, Farkas Zoltán, Freund László, Feiler Pál, Grünwald Miklós, Glück Leopold, Groszmann Blanka, Glück Ernő, Bihari Piroška, Balajti Ernő, Fränkel Teodor, Fehérvári (Grünblatt) Irén, Hochteit Béla, Klein Dezső, Kertész József, Eisler Magda, Berger Miklós, Mayer Márton, Groszfeld Márton, Stein Bernát, Weisz Jenő, Stein Ármin, Schwartz Sándor, Szinetár László, Singer József, Tihanyi Lázár, Grünfeld Jenő, Horváth Kálmán, Löbli Ödön, Rapaport Ernő, Szenszki Sándor, Német Andor, Panet Jenő, Stein Salamon, Singer Sándor, Tapfel Renő, Herschkovits Mendel, Klein Margit, Wilhelm Hugó, Groszfeld Márton.

A beszarábiai orvos-tanár hallgatók nagyrésze az eredeti érettségi bizonyítványukat, az erdélyiek fő-

ként román állampolgárságukat nem tudták kellő időben megszerezni.

Nyilatkozik a rektor

Az exmatriculáltak ügyében felkerestük Jacobovici rektort, aki ezeket mondta munkatársunknak:

— Az exmatriculáltak éle nem irányul a zsidó hallgatók ellen. Tekintettel arra, hogy az orvosi fakultáson nagy a helyszűke, töröltünk kell a külföldi állampolgárokat. Három havi haladékos adunk a hallgatóknak az állampolgársági igazolványuk benyújtására. Az exmatriculáltak egy részére ez idő alatt nem tett eleget a felhívásnak. *Most május elsejéig újabb haladékos adunk az állampolgársági igazolványok bemutatására,* azokat azonban, akik ezideig sem nyújtják be véglegesen, töröljük az egyetem anyakönyvéből.

— Az exmatriculáltak másik részének viszont — folytatta a rektor — születési, illetőleg érettségi vagy más iskolai bizonyítványai nincsenek rendben. Ezek a hallgatók megfelelő határidőt kaptak okirataik beszerzésére, úgy hogy az egyetemi tanács több türelmet már nem tanúsíthat. Töröltük végül helyszűke miatt az orvosi kar összes rendkívüli hallgatóit is.

Revízió kell!

Eddig szót a rektor nyilatkozata. A magunk részéről meg kell állapítanunk, hogy az exmatriculálás igen sok zsidó egyetemi hallgatót igaztalanul ért.

A beiratkozások alkalmával az egyetemi tanács a rendkívüli viszonyok miatt igen nagy liberalizmussal kezelte az egyetemi hallgatók ügyeit. Tekintettel arra, hogy az erdélyi egyetemi hallgatók nagyrésze magyarországi középiskolában, egyesek Erdély területén működött, de azóta megszűnt magyar gimnáziumokban, viszont a beszarábiai hallgatók közül sokan oroszországi középiskolákban, végeztek tanulmányaikat, az egyetemi tanács megelégedett érettségi bizonyítványmásolatokkal is. Ezek a hallgatók tehát teljes jöhizeműséggel iratkoztak be az egyetemre, éveket hallgattak és szigorlatokat tettek, sokan éppen az utolsó vizsgáik előtt állanak, úgyhogy az egyetemi tanács határozata existenciális érdeküket veszélyezteti. *Az egyetemi tanács jóhiszeműségére apellálunk, amikor az exmatriculáltak revízióját kívánjuk.*

Addig míg az egyetemi tanács egyenként nem ad megfelelő módor az exmatriculált hallgatóknak arra, hogy állampolgársági és iskolai viszonyaikat kellőleg igazolják, az exmatriculálás jellemző arányszáma miatt a töréseket a zsidó egyetemi hallgatók ellen irányuló lépésnek kell felismernünk. Hisztük, hogy az egyetemi tanácsot intézkedéseiben nem veztik ilyen intenciók.

Jasiban és Bukarestben még nincs rend

Sokkal aggasztóbb jelenségek mutatkoznak a bukaresti és jasi egyetemeken. A bukaresti egyetemi hallgatók tegnap ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy a további konfliktusok elkerülése végett nem mennek be az egyetemekre mindaddig, amíg kívánságaikat nem teljesítik.

Jasiból jelentik: A cuzista diákok vasárnap este a jasi egyetemen gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy megtiltják a zsidó diákoknak az egyetemre való belépést és ennek keresztülvitele érdekében megszállva tartják az egyetem tantermeit. *Azután papot hoztattak és a hozott határozatok betartására esküvel kötelezték magukat.*

Az egyetemi tanács erre ülést tartott és elhatározta az előadások ideiglenes beszüntetését. Erre a diákok kivonultak a tantermekből.

— **Nem oszlatják fel a nagyváradai pénzügyőrséget.** Nagyváradai tudósítónk jelenti: A napokban Nagyváradra érkezett Zopa pénzügyi felügyelő, hogy a pénzügyőrség helyzetét tisztázza. Tekintettel arra, hogy az elmúlt hetekben az a hír terjedt el a városban, hogy a pénzügyőrséget végleg feloszlatják, munkatársunk felkereste Zopa felügyelőt, aki kijelentette, hogy a pénzügyőrség nem szűnik meg. Továbbra is, mint eddig, működni fog.

Aki sékelt fizet, jelét adja annak, hogy nemzeti otthon akar Palesztinában a zsidóságnak. Aki a sékelfizetést megtagadja, a zsidó nemzeti otthon jogát vitatja el.

Az Uj Kelet az eg napilapja. Előfizetési árak: H felévre 240. Az Uj Kelet cikkei jelölésével e Felelős szerkesztő

— Az áll Bukarestből jele tavaslatát mind májusban a par lat lényegében a szolgáló iskolák közül, a tervezet csak azok a amelyek tanterv tervét teljes egészében államsegélyben zét az államnal gal felruházott két iskolatípust ági jog nélküli gát állami bizo alatt bizonyítvá magániskolákat, melyik állami is és bizonyítvány iskoláktól kapja valószínűség sze lamenten kívül adni.

— Az ar portja megalak alakult a fatiszta nők lettek Ste gatója és Stirmb Vilmost, a Hazai tották meg.

— Megke rének tárgyalá riarcha perének t

— Koloz ellátása körül m nem merültek fé vármegyéből elő ki, másrészt ped hunyadra utazot másis husarakn élőállatot. Holna hogy megtárgyal lehetne a husára helteése nélkül.

— Az or lások. Bukares reskedelmi viszo gyalások megké nap volt a Chit az oroszok a D részről a tárgya prefektus vezett talánosságban m közelebbi érdem tartani.

— Bethl ták az ezévi lentik: A magy létutan zárt üle jelentést tett a a Vojnovits-dija magyar minisz című és Berde Adrianna" című

— Jugos jugoszláv közleke teheráruforgalom jelölte ki határa ország felé Gye Gorát, Bistrica-I Dravograd-Meza ország felé Szah kényest és Baran Olaszország felé Prevaljét, Magy Déli vasuti atm pályaudvar Csá

Az ön

Az adóvallomások benyújtási határidejét meghosszabbították

(Kolozsvár, ápr. 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az adóvallomások benyújtásának határidejét a kormány a körülmények mérlegelésével kénytelen volt mégis meghosszabbítani. A regátban éppen úgy mint a kapcsolódó részekben, sok zavart okozott főleg az a körülmény, hogy nem mindenütt állott megfelelő blanketta-mennyiség az adózók rendelkezésére. Több városban nem osztották szét a megfelelő számú helyre a blankettákat, így megtörtént, hogy napokon át sorba kellett állani egy-egy adóivért. Így történhetett meg majdnem mindenütt,

hogy az adóíveknek csak egy töredéke folyt be az az illetékes adóhivatalokhoz. A pénzügyminiszter tehát ma úgy intézkedett, hogy a vallomások benyújtásának határidejét meghosszabbítja.

Az erre vonatkozó hivatalos közlemény így szól: A pénzügyminiszter elhatározta, hogy az adóvallomások benyújtási határidejét meghosszabbítja az adóbecslő bizottságok munkájának befejezéséig. A vallomást még a bizottságnak az adózó lakásába érkeztekor is át lehet nyújtani

Csak részleges a tisztviselők sztrájkja

Vidéken nem sztrájkolnak. A kormány erőlyes rendszabályai. A tisztviselők követelik a letartóztatott vezetők szabadonbocsátását

(Bukarest, ápr. 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Rövid távirati tudósítás alapján jelentettük tegnap, hogy a bukaresti tisztviselőkongresszus vasárnap kimondta az általános sztrájkot. A kongresszus vasárnap délelőtt 11 órakor kezdődött, anélkül, hogy a kormány engedélyt kikérték volna. A zsúfolásig megtelt Dácia-teremben Schina elnök rámutatott arra, hogy a tisztviselők helyzete elviselhetetlen. Hangsúlyozta, hogy a közvéleménynek a tisztviselők küzdelmében nem annyira a fizetés-emelésért folytatott küzdelmet, hanem a tisztviselőknek a politikai pártok rabságából való felszabadítási harcát kell látnia. A tisztviselők a politikát ki akarják küszöböltetni a közigazgatásból. A kormány által készített statusjavaslat valóságos büntető-törvénykönyv a tisztviselők ellen. Az elnök kijelentette, hogy a közvélemény rokonszenve a tisztviselők mellett van. A kormány minden pressziója dacára a tisztviselői tábor egységes és azt hiszi, a sztrájk az egyetlen eszköz érdekük megvédésére. (Viharos, lelkes taps.) Schina folytatva beszédét, kijelenti, hogy elismeri a maga súlyos felelősségét, de nem rettent vissza semmi, amikor a tisztviselők követeléseinek eléréséről van szó. Beszéde végén közli, hogy a tisztviselői szövetség lapja deficitjének fedezésére 75000 lejt adományoz saját vagyonából. Schina beszéde után

a kongresszus kimondta az általános sztrájkot,

majd teljes rendben szétoszlott. A rend fentartására kivonult nagyszámu katonaságnak semmi dolga sem akadt.

A sztrájk proklamálása után — mint már jelentettük — az ügyesség elrendelte Schinanak letartóztatását. Az elnököt egy esküvőn találták meg este kilenc órakor, ahonnan a rendőrségre kísérték, onnan pedig frakkban a vacarestii fogházba szállították.

Megkezdődik a sztrájk

A kongresszus határozata alapján, hétfőn egyes hivatalokban beszüntették a munkát. A sztrájk azonban csak részleges és jőformán a fővárosra lokalizálódik. A városban és a pénzügyminisztériumban nem dolgoznak, ellenben az igazságügyi palotában és a többi hatóságoknál majdnem az összes tisztviselő megjelentek. A tisztviselői szövetség elnökei elhatározták, hogy audienciát kérnek a királytól Schina szabadonbocsátása érdekében. A kormány ma minisztertanácsot tartott, amelyen Vaitoiannu belügyminiszter beszámolt a sztrájk állásáról, illetve annak meghiusultáról.

A kormány a minisztertanács után kommunikét adott ki, amely így szól:

A kormány kommunikéje

Mínt hogy a tisztviselők sztrájkja kísérlet az államrend megbontására és a törvények az ilyen kísérletet büncselekménynek minősítik, a kormány intézkedett, hogy azokat a tisztviselőket, akik ilyen büncselekményt követnek el, azonnal távolítsák el a hivatalból és járjanak el ellenük a törvény alapján.

Az agitátorok és azok, akik őket követik, anélkül büncselekmények, mert mindez éppen akkor történt, amikor a kormány a fizetések emelésére egy-milliárd lejt irányított elő és még ötszázmillió lejt akarnak szólni a tisztviselők anyagi helyzetének megjavítására, ugyszintén most terjesztették parlament elé a tisztviselők szabályzatát megszavazás végett.

A vasút és posta nem sztrájkol

A tisztviselőszttrájk ma, kedden is folytatódott. A végrehajtó bizottság az Amicitia-teremben

ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy nem hajlandók tárgyalni a letartóztatottak szabadonbocsátásáig. Az ülés után kommunikét küldtek a lapokhoz, amelyben felszólítják a tisztviselőket, folytassák a harcot a teljes győzelemig.

A vidékről érkezett jelentések szerint a sztrájkfelhívásnak csekély visszhangja támadt. Csúpan az igazságügyi tisztviselők hagyták több helyt abba a munkát, a többi hivatalban rendesen folyik a munka. Az a tegnapi este elterjedt hír, hogy a vasutasok csatlakoztak a mozgalomhoz, teljesen alaptalan. A vasutaszervezet egy pillanatra sem hagyta abba a munkát.

Kolozsváron

ma délelőtt hírek terjedtek, amelyek szerint a kolozsvári hivatalokban is beszüntetik a munkát. Ezek a hírek alaptalannak bizonyultak. Erdélyben sehol sem kísérelték meg a tisztviselők a sztrájkot. Franasovici belügy államtitkár tegnap táviratot intézett Moga Aurél helyettes polgármesterhez és közölte vele, hogy a tisztviselőszttrájk csak részleges, egyben utasította, hogy akadályozzon meg minden agitációt, vagy sztrájkkísérletet.

Ujhol Pasics a jugoszláv miniszterelnök

Belgrád, április 24. A király újból Pasicsot bizta meg a kabinetalakítással. Pasics koalíciós kabinetet fog alakítani a demokraták részvételével.

Ujabb csehszlovák megtorló intézkedések Magyarországgal szemben

Budapest, április 24. A csehszlovák határ lezárása ügyében Apponyi Albert gróf sürgős interpellációra iratkozott fel a nemzetgyűlésen. Apponyi szédán szólal fel és a külügyminiszter azonnal válaszol neki. Az itteni csehszlovák követségen a határcsúszással kapcsolatban kijelentették az újságíróknak, hogy a prágai kormány hajlandó tagokat delegálni egy vegyesbizottságba, amely az incidenst megvizsgálja. Addig is azonban, amíg ez a bizottság befejezi munkáját, előzetes elégtételt követelnek a magyar kormánytól.

Prága, április 24. A Lidove Novini jelenti, hogy a határcsúszás következtében a cseh kormány még a következő megtorló intézkedéseket léptette életbe: 1. A határkiigazító bizottságokból visszahívták a cseh delegátusokat. 2. A határt elzárták azok elől a magyar állampolgárok elől is, kiknek még érvényes vízummal ellátott utlevelük volt. 3. A helyi forgalom számára kiadott engedélyek érvényüket veszítik. 4. Kiltanak az Erdőskárpátok területéről tíz magyar nemzetiségű állampolgárt.

Még sehol és soha

nem voltak kaphatók készen olyan kitűnő

öltönyök, felöltők, fluruhák,

1438 mint most

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Főter 10. szám.

Szövetek nagy választékban.

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

Lloyd 1214
1461

KOSSUTH LAJOS-UTCA 24.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
 Közzététési árak: Egy hónapra 45 lei, negyedévre 130 lei, fele évre 240 lei, egész évre 450 lei.
 Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
 Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

Az állami iskolák reformjavaslata.

Bukarestből jelentik: Az állami iskolák reformjavaslatát minden valószínűség szerint még májusban a parlament elé terjesztik. A javaslat lényegében állami és partikuláris érdekeket szolgáló iskolákat ismer. A felekezeti iskolák közül, a tervezet szerint, nyilvánossági joggal csak azok a tanintézetek ruházhatók fel, amelyek tantervében az állami iskolák tantervét teljes egészében felölelik. Amennyiben államsegélyben részesülnének, tanáraik egy részét az állam nevezné ki. A nyilvánossági joggal felruházott felekezeti iskolákon kívül még két iskolatípust vesz fel a tervezet. Nyilvánossági jog nélküli felekezeti iskolát, mely vizsgáti állami bizottság előtt tartja s a saját neve alatt bizonyítványokat is adhat ki és olyan magániskolákat, melyeknek tanulói mint valamelyik állami iskola magántanulói szerepelnek és bizonyítványukat is a vizsgáztató állami iskoláktól kapják. A reformtörvény minden valószínűség szerint a parlamentben és a parlamenten kívül is élénk vitára fog alkalmat adni.

Az aradi fatisztviselők országos csoportja megalakult. Aradról jelentik: Aradon megalakult a fatisztviselők országos csoportja. Diszelnökök lettek Stern Gyula, a nasici taninyár igazgatója és Stirbitianu iparfelügyelő. Elnökké Bán Vilmost, a Haza Fatermelő r.t. igazgatóját választották meg.

Megkezdődött Tychon pátriarcha perének tárgyalása. Varsóból jelentik: Tychon pátriarcha perének tárgyalása kedden megkezdődött.

Kolozsvár husellátása. Kolozsvár husellátása körül ma még komolyabb bonyodalmak nem merültek fel. A prefektus intézkedett, hogy a vármegyéből élőmarhat más megyébe ne vigyenek ki, másrészt pedig husz kolozsvári mézárós Bánffy-hunyadra utazott, hogy ott — lehetőleg a maximális husáraknak megfelelő áron — vásároljon élőállatot. Holnap egy bizottság fog összeülni, hogy megtárgyalja annak a lehetőségeit, miként lehetne a husárakat a közönség különös megterhelése nélkül újabban megállapítani.

Az orosz-román kereskedelmi tárgyalások. Bukarestből jelentik: Az orosz-román kereskedelmi viszony újrafelvételével kapcsolatos tárgyalások megkezdődtek. Az első megbeszélés tegnap volt a Chitkani mellett kolostorban, ahová az oroszok a Dnyeszteren túlról érkeztek. Román részről a tárgyalásokat Sergiu Dimitriu tighinai prefektus vezette. Az első megbeszélés csupán általánosságban mozgott. Elhatározták, hogy a legközelebbi érdemleges tárgyalást szerdán fogják megtartani.

Bethlen Margit és Berde Mária kapták az ezévi Vojnovits-díjat. Budapestről jelentik: A magyar tudományos akadémiá hétéven délután zárt ülést tartott, amelyen Ormódy Amália jelentést tett a Vojnovits-díjról. A jelentés szerint a Vojnovits-díjat Bethlen Margitnak, a jelenlegi magyar miniszterelnök feleségének, „Egy élet” című és Berde Mária erdélyi írónőnek, „Romuald Adrianna” című regényéért ítélték oda.

Jugoszlávia határátlépő-állomásai. A Jugoszláv közlekedési minisztérium a személy- és teheráruforgalom részére a következő állomásokat jelölte ki határállomásul: az államvasutakon Görögország felé Gyevgyeliját, Bulgária felé Kranjska Gorát, Bistrica-Bohinkót és Jezerót, Ausztria felé Dravograd-Mezsát és Asslingot (Jesenice), Magyarország felé Szabadkát, Oroszlámot, Horgost, Gyékényest és Baranyavár-Pélmonostort. A déli vasúton: Olaszország felé Rakeket, Ausztria felé Maribort és Prevaljét, Magyarország felé Kötiribát és Barest. Déli vasúti átmenő-állomások: Szusák, Zágráb a. v. pályaudvar Csáktornya, Zaprežic és Ljubljana.

A Román Opera zenészeinek sztrájkja.

A Román Opera zenekari tagjai tudvalevőleg sztrájkba léptek és nem jelennek meg a színházban az együttes próbáin. A zenészek sztrájkja súlyos helyzet elé állította az opera igazgatóságát, annál is inkább, mert a közeli napokban készültek a Lohengrin bemutására. Tegnap este gyűlést tartott az ügyben az opera igazgatósága és a következő határozatot hozta: Megállapítva azt, hogy a zenészek magatartásukkal már egy fél év óta zaklatják az opera igazgatóságát — néhány hónappal ezelőtt a Tanhäuser előadásán a nyitány után túntelőleg elhagyták a helyüket és csak hosszabb tárgyalások után voltak hajlandók újra játszani, most pedig már másodszor nem jelennek meg a Lohengria együttes próbáin, az igazgatóság egy hónapi illetményeik elvesztésére ítéli a zenekar összes tagjait. Egyben a bekövetkezendőért együttesen felelőssé teszi a zenekar összes tagjait. Ha a zenekar együttesen, vagy annak egyes tagjai megakadályoznák az opera további működését, úgy az igazgatóság sommisnek tekinti a szeptember elsejéig kötött szerződést, a zenekar összes tagjait elbocsátja, az okozott anyagi károkért pedig mindannyijukat felelőssé teszi. A határozatot Popovici-Bayreuth, Gh. Dima és G. A. Dima írták alá.

Rózsza Ilyt öirzetbe vette az állam-biztonsági hatóság. Feltűnést keltő letartóztatás történt tegnap Kolozsváron. Rózsza Ilyt, az ismert operanékesnőt letartóztatta az állam-biztonsági hatóság. Rózsza Ily ellen feljelentés történt az állam-biztonsági hivatalnál, amelyben arra hívták fel a hatóság figyelmét, hogy Rózsza Ily iratai nincsenek rendben és itt-tartózkodása különféle feltevésekre ad gyanút. Az állam-biztonsági hatóság közegei a feljelentés alapján házkutatást tartottak Rózsza Ily lakásán, ahol több, állítólag súlyosan kompromittáló olyan bizonyítékokra akadtak, amelyek a feljelentést igazolják. Rózsza Ilyt a házkutatás után öirzetbe vették. Kihallgatása már megkezdődött. Lehetséges, hogy ennek során Rózsza Ily ellen emelt vádak tisztázódni fognak.

A kamara visszaköltözik székházába. A kolozsvári kamara székházát tudvalevőleg a hadtestparancsnokság ideiglenesen elfoglalta. A székházat ez év júliusára ígérték vissza, de a tatarozási munkák ma már annyira előrehaladtak, hogy a székházat valószínűleg már májusban vissza fogják adni a kamarának.

Házasság. Pollák Rózsika Obabisztra és Stern Géza Caransebes f. hó 17-én Caransebesen házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.

Nem rekvirálták el a premontreiek nagyváradi iskoláját? Nagyváradi tudósítónk jelentése alapján megírtuk, hogy a nagyváradi lakáshivatal elrekvirálta a premontrei-rend iskoláját. Pteancu közoktatásügyi vezérfelügyelő tegnap hírlunkra vonatkozólag munkatársunknak kijelentette, az iskolát nem rekvirálták el, hanem csak szekvesztették, illetőleg zár alá helyezték, mivel tanszereit Magyarországra szállította. A minisztérium pedig, mint ismeretes, elrendelte, hogy tanszereket nem szabad az ország területéről kivinni. Nagyváradi tudósítónk ma telefonon arról értesít bennünket, hogy a nagyváradi lakáshivatal április huszonegyedikén tartott gyűlésén, hivatkozva a közoktatásügyi minisztérium 309046—923, valamint a kolozsvári közoktatásügyi vezérfelügyelő 7754—923. számú rendeletére, 378—923. számú határozatával elrekvirálta a premontrei-rend iskola-épületét egy felállítandó állami románnyelvű gimnázium céljaira.

A nagyváradi mézárósok is emelik az árakat. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi mézárósok küldöttségileg felkeresték Bucio Coriolán polgármestert és arra kérték, hogy a husárak felémelésére vonatkozó kérvényüket támogassa, mert a vágómarha árának emelkedése folytán a beszerzési költségek is lényegesen emelkedtek.

Áradással fenyeget a Szamos. Az állandó esőzés következtében a Szamos erősen megduzzadt. A Szamos már évek óta nem ért el ilyen magas vízállást és ha az esőzések tovább tartanak, Kolozsvár környékét árvízveszedelem fenyegeti. Különösen az utóbbi két napon emelkedett erősen a víz állása, ami annak tulajdonítható, hogy a ha-

vasokban a hó nagyon gyorsan olvad. Már eddig is több helyen öntött ki a víz. A Fellegvári-úton az egyik ház udvarát már elöntötte és a szobaajtó mellett folyik a víz. A Malom-utcai zsidó templom udvarára is behatolt, de itt nem okozhat nagyobb kárt, mert a templom magasan épült. Sokkal súlyosabb azonban, hogy a városi vízműveket is árvízveszedelem fenyegeti. Nagyobb veszedelem csak akkor következhet be, ha az esőzések tovább tartanak, de azért a vízművek igazgatóságát kitélefonálták Szászfenesre, hogy az árvízzel szemben az óvintézkedéseket a kellő időben megtehesse.

Összeütközött a trieszti gyorsvonat. Laibachból jelentik: A bécs-trieszti gyorsvonat hűtfőn Adelsbergnél belefutott egy üres kocsisorba, amely nyílt pályán vesztegelt. Többen súlyosan megsebesültek. Ugyanez a vonat a Lita—Száva között ismét egy üres kocsisorba futott, ezuttal azonban sebesülés nem történt.

Rablógyilkosság Nagyváradon. Nagyváradi tudósítónk jelenti: A nagyváradi rendőrség újabb borzalmas rablógyilkosságnak jött a nyomára. Tegnap a kora reggeli órákban a Garasos-hídnál a járókelők a parttól mintegy 15—20 méterre egy férfi holttestét pillantották meg. Hívták a rendőrséget, mely a holttestet kiemelte a vízből. Erőtlen, mintegy negyvenéves körüli ember holtteste volt, fekete parasztruha volt rajta, valószínűleg gazdálkodó, fején több súlyos, zuzott seb, melyek még véreztek. A kiszállított bizottság és a hatósági orvos megállapította, hogy rablógyilkosság történt. Az áldozat zsebében nem találtak semmiféle írást és így kilétét mindmáig sem sikerült megállapítani. Valószínűleg hetivásárra jött be és a Bunyitáligetben történhetett a gyilkosság. A víz sodorta el a holttestet a Garasos-hidig. A holttestet lefényképezték és a fényképet megküldötték az összes hatóságoknak, hogy az áldozat kiléte megállapítható legyen. Ezzel egyidejűleg a nyomozás is megindult.

Ellopott személypodgyász. Csernovitzból jelentik: Flondor Serbán földbirtokos, az egykori bukovinai kormányzó fia, aki most utazott haza Kolozsvárról Csernovitzba, a kolozsvári pályaudvaron feladta mintegy kétszáz ezer lej értékű személypodgyászát, amelyben több rend ruhája és egyéb holmija volt. Amikor Flondor Csernovitzban kiszállott és személypodgyászát ki akarta váltani, a podgyász-kocsi személyzete közölte vele, hogy a feladott személypodgyász eltűnt és hollétéről semmit sem tud.

Nagy tűz Pascaniban. Bukarestből jelentik: Pascaniban tegnap nagy tűzvész dühöngött, amely a város negyvennégy üzletét elhamvasztotta. A tűz oka ismeretlen.

Ujabb litván-lengyel határkonfliktus. Londonból jelentik: A „Times” szerint újabb litván-lengyel határkonfliktus történt.

Leégett egy regáti petróleumfinomító-gyár. Bukarestből jelentik: Adjudon tegnap este eddig ismeretlen okból kigyulladt és porráégett Leubu Leon petróleumfinomító gyára. A kár többmillió lej.

A hölgyek jelszava: Brázay Najád arc-krémet és poudert használjunk, mert ez a legjobb és mindenütt kapható.

Megnyílt Hirsch Antal uri divatszalonja Cluj, Ferencz József-ut 115 sz. alatt. Szövetekben dus választék, olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás.

A Cluj-Kolozsvári izr. hitközség állandó templomi énekkara részére felvesz tenoristákat és basszistákat. Előnyben részesül, aki az énekkar betanítására és vezetésére is képes. Azonkívül szoprán- és althangu fiukat is felvesszünk. Jelentkezni lehet Rabetz Benjamin főkéntornál naponta délután 5—7-ig. (Cal. Reg. Ferdinand 52. templom.)

Ne mulassza el Izsák Testvérek, női divat és rövidárubázát, Calea Reg. Ferdinand 63. sz. megtekinteni, ahol legdivatosabb „Eponge”-kelmék, legújabb divatu Voilek és szövetek legolcsóbb árban kaphatók.

1 m svájci grenadin minden színben L. 78.—
 1 „ 120 cm széles női gyapjú szövet „ 137.—
 1 pár női vagy férfi harisnya „ 16.—
 Női keztyű minden színben.

Az öntudatos zsidóság népszámlálása: a sékelakció

KÖZGAZDASÁG

Nincs szakadási akció az erdélyi és regáli gyárosok között

Gróza Péter nagyhatású expozeje

(Kolozsvár, április 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A gyáriparosok brassói tárgyalásai során a lapokban téves hírek jelentek meg arról, mintha a gyáriparosok és munkaadók választmányi ülésén a bukaresti központ, az UGIR ellen elszakadási határozatok hoztak volna. Illetékes helyről szerzett értesülésünk szerint sem Cherces dr., sem Mircea mérnök az UGIR vezetői működése ellen nem hangzottak el olyan értelmű kritikák, mintha ők az erdélyi ipar ellen dolgoznának. A helyzet éppen ellenkezőleg az, hogy a codul muncii miatt az UGIR központi vezetősége a gyárosok érdekeinek képviseletében a legkíméletlenebb harcot folytatta a munkaügyi minisztérium ellen. Egy időben a harc során az összeköttetés is megszakadt a minisztérium és a gyárosok képviselete között.

— Mi — mondotta informátorunk — Szedlacsek vezérigazgatóval, a törvénytervezet készítőjével állandó tárgyalást folytattunk. Mondhatom, a brassói gyáriparosok és munkaadók ülése széjjelvonás helyett a teljes együttműködés jegyében folyt le. Szóba került ugyan a bukaresti központhoz való viszonyunk, de éppen abból a szempontból tárgyaltuk azt az ügyet, hogy az egyéves együttműködés tapasztalatai alapján miként lehetne egy tényleges és a gyáripari rétegek jelentőségének megfelelő befolyást biztosítani az egységes nagyromániai szervezet megalkotása útján. Mindazok a javaslatok, amelyek a belső erdélyi és bánáti szervezkedések továbbfejlesztésére vonatkozóan szóba kerültek, ennek a célnak a szolgálatában állottak. Ezt a célt szolgálja az erdélyi és bánáti munkaadóközpont és a gyáripari blokk központja is. Ugyanezt az együttműködést célozza továbbá az a határozat, amely szerint az UGIR által május 13-ára Bukarestbe összehívott ipari nagygyűlésen az erdélyi és bánáti gyáriparosok és munkaadók szervezete teljes mértékben vehessen részt és

A bukaresti fatermelők kongresszusa. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi kamara székházában vasárnap tartották meg a fatermelők országos kongresszusukat. Dr. Marcu elnök ünnepélyes megnyitóját követően G. Jorga kereskedelmi vezérigazgató a kormány nevében köszöntötte a kongresszust. Brauner, a fatermelők szövetségének főtitkára a faexport körüli visszasságokkal foglalkozott. Kéri a vámtarifá revízióját. Gróza Péter volt miniszter, az erdélyi fatermelők szövetségének elnöke, az erdőbirtokok kisajátításának ügyével foglalkozott és a faegyesületnek arra az eredményes akciójára mutatott rá, amely szerint az erdőbirtokot és az erdőkitermelést sikerült a törvény végrehajtásánál elkülöníteni. A kitermelés körül megtörtént sérelmeket a faegyesület szorgalmazására valószínűleg visszamenőleg is rendezni fogják, hiszen szerzett jogok tiszteletben tartásáról van szó. Az Erdély szempontjából annyira fontos csertűzifa kivételéről Jorga kereskedelmi vezérigazgató megnyugtató kijelentéseket tett. Valószínű, hogy a kiviteli cikk körül a február 22-iki vámrevíziós rendelet idevágó pontjai az érdekeltek szempontjai szerint fognak érvényesülni. Marcu elnök kéri, hogy a fatermelők egyforma elbánásban részesüljenek és a munkatörvény megalkotásánál épügy hallgassák meg a termelők, mint a munkások képviselőit.

A Sfatul közgyűlése. Vasárnap, április 29-én tartja a Sfatul évi közgyűlését. A közgyűlésen valószínűleg J. L. Niculescu volt kereskedelmi miniszter is meg fog jelenni. A közgyűlés tárgysorozatának leglényegesebb pontja az uszora-bíróságok elleni akció, a tisztikar megválasztása és igen sok a kiskereskedelem érdekeit érintő kérdés. A Sfatul csütörtökön újabb ülést tart, amelyen a költségvetést fogják tárgyalni. A kereskedőket ezúton is kéri, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg. — Az Alkalmazottak Szövetsége azval a kéréssel fordult a Sfatulhoz, hogy, mint tavaly, a kereskedő tagtársakat ezidén is szólítsa föl, hogy tegye lehetővé a május elsejei munkásünnepnek munkaszünettel való megünneplését és üzleteiket e napon tartásuk zárva. A Kereskedő Tanács

hogy az előkészítő bizottságba az erdélyiek és bánátiak a regálbeliekkel paritásos alapon küldhessék ki delegátusait.

A nevezetes gyűlésen nem is annyira szervezeti, mint inkább gazdasági kérdések megvitatása került szóba. Dr. Gróza Péter, mint a testvérszövetség elnöke, nagyarányú expozejében foglalta össze a kapcsolatos területek iparosága szempontjából fontos kérdéseket. Határozott szavakkal mutatott rá az állami szerveknek a termelésbe való beavatkozások határaitra és arra, hogy a rendkívüli viszonyok elmúltával az állami szervezetnek minden törvényentuli beavatkozása csak a nemzeti javak rovására van. Rámutatott a bizonytalan helyzetre, amelybe a kapcsolatos ipari vállalatok az érvényben lévő törvényeket helytelenül alkalmazó közegek miatt kerültek. Milliárdos értékek kitermelését akadályozták meg ilyen módon. Megállapította, hogy Erdély és Bánát munkaadó szervezetei alkotmányosabb formában intézik el azokat a termelési feladatokat, amelyeket a codul muncii a munkakamarák megszervezésével kíván elérni.

A Creditul Industriale törvénytervezetének a parlament elé vitt javaslatát az erdélyi viszonyok szempontjából csakis a végrehajtó utasítás helyes megalkotásával tartja lehetőnek és leszögezte azt az álláspontot, hogy amennyiben a törvény végrehajtásra kerül, az erdélyi és bánáti érdekeltségnek, ebben az őket megillető részt feltétlenül meg kell adni. A termelő energiák gazdasági felhasználása kérdésében kifejtette az erdélyi és bánáti termelők kívánságát, amely e kérdésben más szempontot nem ismer, mint a termelés fokozását.

A mélyenjáró expoze, amely felölelte az összes ipari kérdéseket, nagy hatást tett a hallgatóságra. A vélemények feldolgozására a kolozsvári központi iroda kijelölt bizottságait kérték fel.

választmánya a jóviszony és békés együttműködés érdekében teljesítendőnek tartja az alkalmazottak kívánságát és ezúton kéri tagtársait, ne górdítsen egyikük sem akadályt az alkalmazottak kérésének teljesítése elé és üzleteiket május elsején tartsák zárva.

A kereskedelmi kamara akciói. Ma este hat órakor a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnöki értekezletet tartott, amelyen az akciók egész sorozatát tárgyalták meg. Szóba került az elrongyolódott aprópénzek beváltása is, amelyet a Banca Nationala a megállapodás ellenére nem eszközölt. A mézárások ármegállapításán kívül megtárgyalták az apró-ipar karácsonyi vásárát, amelyet Kolozsváron akarnak megtartani. Szóba kerültek továbbá a régi iparigazolványok kicserélése körüli mizériák. A vidéken ugyanis több hatóság nem akarja becserelelni a régi magyar iparigazolványt román igazolványra és ennek hiányában sokan jelentékenyen károsodnak. Dulőre akarják vinni az inasotthonok ügyét, rendeztetni akarják a közevetvámot és érvényesíteni kívánják a vasúti menetrendnek a kereskedők érdekében való megváltoztatását. A kamara követeli a telekkönyvek átalakításainak sürgős végrehajtását. Együttal elhatározták, hogy a Brassóban május 7-én és 10-én megtartandó vendégelőkongresszuson minden körülmények között képviseltetik magukat.

A vendégelőkongresszusa. Erdély, Bánát, Körösvidék, Szatmár és Máramaros szállodásai, vendégelősei, kávészai, korcsmárosai és cukrászai május 7-én, 8-án és 9-én az egész ország területén működő ipartársulatok és érdekeltségek bevonásával Brassóban országos kongresszust tartanak. A kongresszus elnöki tisztségét Hodor Viktor brassói prefektus vállalta. Május 10-én a brassói ipartestület fennállásának tizenöt éves jubileuma alkalomával zászlószenteléssel egybekötött jubileumi közgyűlést tart.

A világkereskedelem kézikönyve. A brassói német konzulátus átiratban értesítette az összes erdélyi és bánáti iparkamarákat, hogy a berlini „Archiv für Welthandel” német, an-

gol, francia, olasz, spanyol, holland, portugál orosz és svéd nyelven megjelenő címűtárát fog kiadni a világkereskedelemtől. Az első három kötet, amely az ABC-betűket foglalja magában, már meg is jelent. Egy-egy kötet négyezer oldalas. A mű a címeiken kívül pontos ismertetést közöl az egyes államok helyzetéről, közigazgatásáról, kereskedelméről és iparáról.

Hadikölcsön tulajdonosok Egyesülete. A hadikölcsönök megoldatlan ügye arra az elhatározásra juttatta a nagyszebeni hadikölcsön-szervezetet, hogy Hadikölcsönegyesület alapítására indítson propagandát. A nagyszebeniek már ki is bocsátották az aláírási felhívást.

SPORT

Az Uj Kelet sportrovata. Az Uj Kelet beszámolója a Kolozsvár—Temesvár közötti változott mérkőzésről általános feltűnést keltett. A hozottán érkezett kérdésekre közöljük, hogy az Uj Kelet sportrovatának vezetésére sikerült Braun Bélát megnyerni, ki nemcsak a pályán állja meg a helyét, mint a Haggibbor kitűnő centerhalfja, de mint sporttudósító is elismerésre méltó munkásságot fejt ki.

Sportünnepély Károly trónörökös tiszteletére. A Károly trónörökös vasárnapi kolozsvári látogatásával kapcsolatban nagyszabású sportünnepesség lesz a trónörökös tiszteletére. A végleges programot ma esti ülésén állítja össze a Comitetul Regional.

A magyar bajnokság sorsa. Az MTK-nak az FTC-től szenvedett vasárnapi újabb veresége végleg eldöntötte a bajnokságot. Az UTE most már két tiszta ponttal vezet az MTK előtt. Gólaránya is jobb. Ugyancsak végleg tisztázódott az utolsó hely kérdése is. A MAC-ot és MAFC-ot már semmiféle meglepetés nem vár az első osztályból való kieséstől.

A Haggibbor második csapata Bánffy-Hunyadon. A Haggibbor második csapata április 29-én, vasárnap Bánffy-Hunyadon mérkőzik az ottani Sport Clubbal.

A Haggibbor játékosai felkéretnek a mai tréningen való pontos megjelenésre.

Országos birkózóverseny. Az Universitáta május 6-án rendezti a prefektúra dísztermeiben országos birkózóversenyt Cluj város 1923. évi bajnoksági címéért, hat súlycsoportban és pedig: Légsúly 54 kilogram, Pehelysúly 54—60 kg, Könnyűsúly 60—77 és fél kg, Közép A. 67 és fél 75 kg, Közép B. 75—82 kg, Nehézsúly 85-től feljebb. Az előmérkőzések 29-én reggel fél 10 órakor kezdődnek, míg a döntő küzdelmet este tartják meg. A versenyre meghívást kaptak az aradi, temesvári, nagyvárad, szatmári, brassói, nagyszalontai, vulkáni és a helybeli sportegyesületek, így minden remény meg van rá, hogy a verseny magas nivóju lesz. A verseny rendezése dr. Juliu Hodor kitűnő birkózónk érdeme, aki eddig is fáradhatatlanul küzdött, hogy ezt a nálunk elhanyagolt sportágat ismét a régi nivóra emelje. Fáradhatatlan szorgalommal sikerült is megszerveznie az Universitáta kebelében a birkózó gárdát, amelynek képességeit verseny keretében alkalmunk lesz megismerni.

* A tavaszi futballbajnokságra sportegyesületek legelőnyösebb beszerzési forrása Sngár & Co. sportáruháza. Cluj, Calea Victoriei 5. (v. Kossuth Lajos-utca.) Egyesületeknek, iskoláknak, viszont-eladónak kedvezményes ár.

Mégis csak
a Szilágyi-likőrök
a legjobbak!

Cluj 1556
1526

Mol
megvé

SZINHA

Szerda: Csergeyer
művészi pá
letszűnetb
szám 306.)

Csütörtök: Mign
kaval. Ige
Bérlét 123
térre vezet

Pentek: A Bajadé
Virág, Mari
16p Leóvey
kal. Napi b

Szombat d. u. 3 ó
(Ujdonás,
szám 363.)

Szombat este 7 ó
Valborg bus
lépésével
Bérlétszűne
vezető ajtó

Szombat este 11 ó
Rendes hely

Vasárnap d. u. 3
ság, 7-edzsa
Vasárnap este fél
Uj betanul
reprez és op

Hétfő: A Bolond
bérlet 125.

* Központi
nagy előadás. B

A
Svödström
érdeklődéssel várj
Svödström Valbo
ban, csütörtökön
a Hoffmann mesé
szani Svödström
játsszani: Sáfár Sá

Bajadér: 19
adása lesz a diadaln
elővételből itélve
fog letolyni. Ezen
Virág Radjamit, S
játsszani. Az előad

A Bolond.
melyekben megna
nek szöveg prója
bados Béta. Evüze
sikerü műsordara
Bolond. Most telje
tani a Bolond-ot.
li. Réthelyi, urág,
toggak a Bolond
érdeklődéssel várt
bérletben.

Mozihírek.
Egyetem-mozg
szencziója lesz. A
szerdán és csütört
tudnak szordán va
mozgoba, azok me
Uránában, vagy ve
Az Egyetem-mozg
amely a szép Len
veken, szombaton
Már csak egy na
Feri bosszu e. hi
film-udonság. Cs

Ve

Tekints
vételke

Radio hirdetés

Molykár ellen S. Eisenstädter & Co. szücsárubáza megvédi szörmeruháit Calea Victoriei 2

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Szerda: Cseregyerek. (Ünnepi előadás Nagy Gyula művészi pályafutásának 35-ik évfordulóján. Bérletszünetben. Première helyarákkal, Sorozat szám 306.)

Csütörtök: Mignoa. (Svödström Valborg vendéjátékával. Igen mérsékelt emelt helyarákkal. Bérlet 123. szám C. Előadás kezdetén a nézőterre vezető ajtókat bezárják. Sorozat szám: 361.)

Péntek: A Bajadér. (19-edszer. Odette-Kolbay, Radjami Virág, Marianne Somogyi, Napoleon Ekecs, Fülöp Leóvey, Primpinette Izsó. Rendes helyarákkal. Napi bérlet 124. szám A.)

Szombat d. u. 3 órákor: Lányom hozománya: 500 millió. (Ujdonság, 4-edszer. Olcsó helyarákkal Sorozat szám 363.)

Szombat este 7 órákor: Hoffmann meséi. (Svödström Valborg bucsufölépésével és Sáfár Sándor fölépésével. Igen mérsékelt emelt helyarákkal. Bérletszünetben. Előadás kezdetén a nézőterre vezető ajtókat bezárják. Sorozat szám: 364.)

Szombat este 11 órákor: Az Elefánt. (Ujdonság 4-edszer. Rendes helyarákkal. Sorozat szám: 365.)

Vasárnap d. u. 3 órákor: Aranymadár. (Operett-ujdonság, 7-edszer Olcsó helyarákkal. Sorozat sz. 366.)

Vasárnap este fél 8 órákor: A Bolond. (Operett-repriz-Uj betanulással. Première-helyarákkal. Première. repriz és opera bérlet 47 sz. Sorozat szám 367.)

Hétfő: A Bolond. (2-odszer. Rendes helyarákkal. Napi bérlet 125. szám B. Sorozat szám 368.)

* Központi téllkertben minden este 9 órákor nagy előadás. Beléptidj nincs. 1425

A színházi iroda hírei.

Svödström Valborg vendéjátéka. Igazalmas érdeklődéssel várja közönségünk a svéd családnyak Svödström Valborgnak fölépését. Ma este a Lakman, csütörtökön a Mignon címszerepében szombaton a Hoffmann meséi hármas női főszerepében fog játszani Svödström Valborg. Hoffmann is vendég fogja játszani. Sáfár Sándor.

Bajadér: 19-edszer. Pénteken tizenkilencedik előadása lesz a diadalmas sikert Bajadér-nak satómeges jegy-elővételből itelve ez az előadás is szüfolt nézőter előtt fog lejátszani. Ezen az előadáson Kolbay fogja Odettet, Virág Radjami, Somogyi Mariettát, Ekecs Napoleont játszani. Az előadást rendes helyarákkal tartják meg.

A Bolond. Kétségtelen, hogy szebb, poétikusabb, mélyebben megmagyarázható operett mint a Bolond amelynek szöveg írója Rákosi Jenő, komponistája pedig Szabados Béla. Evzuzdek előtt nem volt vonzóbb, nagyobb sikerű műsordarabja a kolozsvári színháznak, mint a Bolond. Most teljesen új szereposztással fogják felújítani a Bolond-ot. Kolbay, Somogyi, Neményi, Rózsa Il. Rethegy, virág, Ekecs, Orvossy, Izsó Leóvey fogják a Bolond főszerepeit játszani. A Bolond nagy érdeklődéssel várt reprize vasárnap este lesz première bérletben.

Mozihírek. Fárao hitvese es Sulamith. Az Egyetem-mozgónak ezen a héten még két hatalmas szenzációja lesz. Az egyik a Fárao hitvese, amelynek szerdán és csütörtökön lesz a bemutatása Akak nem tudnak szerdán vagy csütörtökön bejutni az Egyetem-mozgóra, azok megnézhetik pénteken és szombaton az Urániában, vagy vasárnap az Apollóban a Fárao hitvesét. Az Egyetem-mozgó másik szenzációja Sulamith lesz amely a szép Lenketty Icával a címszerepben fog pénteken, szombaton és vasárnap színpadra lépni. Uránia. Már csak egy napig szerdán látható az Urániában a Fárao hitvese c. híres és izgalmas cselekvényű amerikai film-ujdonság. Csütörtökön egy pompás cow-boy dra-

mának lesz a bemutatása, a jószívű bandita címen. A halál birodalma. Egy hatalmas filmtragédia szerepel az Apollo mozgó műsorán ezen a héten. A két részből álló ujdonságnak első része szerdán és csütörtökön, második része pénteken és szombaton látható.

A

KADIMA-NYOMDA

héberosztálya

készít Nagyrománia legszebb héber nyomtatványait és könyveit

A szombatot szigorúan megtartja!

FÜRESZTELEPEK, FAÁRUGYÁRAK, FIGYELMÉBE

Framag gyártmányú gatterek és világ-hírű automatikus parkett-gépek, falmegmunkáló gépek, gatter-, kör-, szállag- és hasfűrészlapok, gép-és gyalukések, D. Pleiss Söhne Remscheid gyártmánya. — Minimax vezérképviselet, gépszijak, olajok, tömítő anyagok, szerszámok, továbbá minden néven nevezendő műszaki és elektrotechnikai cikkek legkiválóbb minőségben

Technika RT. Tg.-Muroş
Sargányalm: Technika Telefonszám 990

Rézműves, rézöntő és gépjavitó műhely

CLUJ, Széchenyi-tér 32.
KOROM J. 1465

Külföldi likőr- és pezsgő-különlegességek kaphatók **LUCULLUS-nál** Oradea-Mare Bémer-tér. 1392

Pályázat

A sebsi izr. hitk. előjárósága pályázatot hirdet egy kántor-metszői állásra. Fizetés évi 12000 lei fix, lakás, fűtés, világítás és a szokásos mellék-jövedelmek. Pályázhatnak képesített sóchet ubódekok. Tetemes jövedelemre számíthatnak és előnyben részesülnek olyan kántorok, kik képesek középiskolai tanulókat vizsgára előkészíteni. Állás július elsejére elfoglalható. Próbatikoltség meghívottnak megtérítve lesz. Sebis, jud. Arad, 1923 április 18.

Schwarz Emanuel hitk. jegyző.
Steiner Samu hitk. elnök.

5-600.000 lejjel társat keresek

egy 16 éve fennálló szesz-, bor- és likőr nagyraktárhoz. Havi forgalom csak szeszben 180 hektoliter fok. Megkereséseket „Korrekt” jellegre a kiadóba kérek. 5487

Olcsó bevásárlási forrás! Textil, kötött és bőrváruháza

Feuerstein J.

Cluj, str. Regina Maria 12. 1466

Kenderzsineget,

1381

Zsák Zsineg

zsinórokat és hevedereket raktárról szállít

Bleier és Weisz cég vezérképviselete: Emanuil Salamon & Comp. Cluj, Piata Mihai Viteazul 40 szám.

Makói dughagyma és uradalmak foghagyma által nemesített garantált

csiraképességű magvak kaphatók kisebb és nagyobb tételben Schwarcnál Nagyvárad, Szacsavay-u. 11.

Csillárok

asztali és éjjeli szekrénylámpák a legegyszerűbbtől legdiszesebb kivitelig nagy választékban állandóan raktáron, továbbá villany-vasalók és főzők, valamint az összes szerelési anyagok és minden feszültségre kicsinyben és nagyban eladása. !!

ERDÉLYRÉSZI CSILLARRAKTÁR
Cluj-Kolozsvár, Calea Reg. Ferdinand 1469 (volt Wesselényi Miklós-u.) 11. szám.

Vegyen berlini gyermekkoscsit!

Tekintse meg Adalbert Fischer & Co. butorraktárát
vételkényszer nélkül Cluj, Calea Regele Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 61 sz.

Palma

Kaucsuktalp és kaucsuksarok tartósabb a legjobb bőrnél!

olland, portugál
nő cimtárat fog
Az első három
fogalja magá-
egy kötet négy-
en kívül pontos
llamok helyzeté-
lméről és iparáról.
k Egyesülete. A
ye arra az elha-
eni hadikölcsön-
negyesület alapi-
A nagyszabemenk
ási felhívást.

T

ta. Az Uj Kelet
svár közötti vále-
stünést keltett. A
oljuk, hogy az Uj
e sikerült Braun
pályán állja meg
nő centerhalfja, de
mélto munkásságot

trónörökös tisz-
vasárnapi kolozsvári
zabásu sportünne-
p. A végleges
össze a Comitetul

orsa. Az MTK-
rnapi újabb vere-
kságot. Az UTE
et az MTK előtt.
végleg tisztázódott
AC-ot és MAFC-ot
az első osztályból

csapata Bánffy-
lik csapata április
don mérkőzik az

elkéretnek a mai
re.

y. Az Universi-
ektura dísztermében
város 1923. évi
portban és pedig:
uly 54-60 kg.
Közép A. 67 és
g. Nehézsúly 85-től
en reggel fél 10
küzdelmet este
hívást kaptak az
szatmári, brassói,
ybeli sportegyesü-
an rá, hogy a var-
eny rendezése dr.
heme, aki eddig is
ezt a nálunk elha-
nyóra emelje. Fát
t is megszervezni
birkózó gárdát,
eretében alkalmunk

kságra sportegye-
orrása Sngár & Co.
ei 5. (v. Kossuth
koláknak, viszont-

Lloyd 1556
1526

Radio hirdetés

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 1.50 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 2.50 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 15 lei. Jellegű hirdetésekre semmiféle felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatók. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

A férfi és női divat-áru szakmában teljesen jártas, kirakatredezéshez is értő, román, magyar és német nyelveket beszélő, jó megjelenésű, nőtlen kereskedő-szolgálatos azonnali belépéssel alkalmazást nyer. Ajánlatok fizetési igények megjelölésével Kohn és Farkas céghez Petroseni Hunyad m. nyujtandók be. 5491

Egy jókarban lévő kerékpár eladó. Megtekinthető Erzsébet-ut 6 sz. alatt délben 12—2 óra között Grósznál 5469

Keresünk május 15-ére való belépésre egy nőtlen, izr., románul is beszélő szakképzett vas-kereskedő segédt. Ajánlatokat kor- és fizetés megjelöléssel kér Deutsch és Geiszt cég Marosludas.

Üzlethelyiség egy szobával a város legforgalmasabb helyén eladó. Cím a kiadóban.

Ügyes akvizitort keresünk.

Uj Kelet kiadóhivatala

Két drb. kopirprés teljesen vasból, alig használt állapotban eladó. Cím a kiadóhivatalban.

házikoszt kapható Rudolf-ut 62 Hirsch-nénél. 5488

Vizturbinát 60—70 HP keresek megvételre. Ugyanott eladó 4 HP M V. keveset használt gőzcséplő garnitúra. Goldstein olajgyár Crasna. 5493

Eladó

2 drb. teherautó vas rakkoncákkal ellátva különösen faszállításra alkalmas 3-3 tonnás, megtekinthető

Bergner és Ciment telephén str. Bukovina (v. Munkács-utca) 28 sz. Telefon 516 és 340

Keresünk sürgősen tisztviselőnk részére

egy szobát konyhával, esetleg egy üres szobát. Szíves értesítést kér az Uj Kelet kiadóhivatala.

Legnagyobb francia hajóstársaság

Luxusgőzcsónok

Newyork, Cuba, Mexico-ba stb.

Bukarest, Páris, Havre utvonalon át.

Vezérképviselőt Nagyrománia részére:
ADOLF SALOMON FIA
Bukarest, strada Paris No. 14

Legnagyobb kényelem, gyors utazás, kitűnő ellátás, elsőrangú kiszolgálás, külön kajuttok. Lloyd 1637 1541

BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

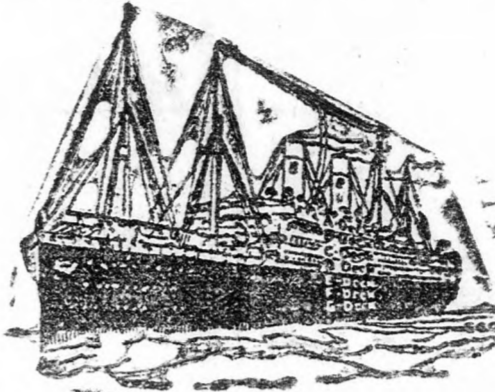
M. Embiricos & Co.

București, Strada Paris 1, Constanța direkt New-York

Állandó félhavi hajójaratok a legnagyobb tengerentúli luxusgőzcsónokkal, melyek Constanța kikötőből indulnak

„King Alexander”
„Megali Hellas”

Átszállás és vesztegzár nélkül
Az utazás tartama 16 nap

„Constantinople”
„Themistokles”

Hajófióttánk 56 sajtát hajóból áll
Az utazás tartama 16 nap

Értesítés:

Érdeklődőknek, akik Amerikába utazni óhajtanak tudatjuk, hogy 1923 január 22-én kezdődik meg az utasok útját az egyedül amerikai vízum elnyerésére. E célból szükséges minden érdeklődőnek Bukarestbe való utazással információk beszerzése végett ide, vesztetni, hanem forduljanak teljes bizalommal iradánkhoz, beküldve a vízumhoz szükséges következő okmányokat: Utlevél, születési irókötet, bizonyítványt, házasságlevelét, az amerikai rokonok meghívását és 4 aláírt fényképet. Ezek alapján megszerzzük a szükséges iratokat a vízum megadásának napjára a sorrend szerint elvártaknak előkészítésre.

King Alexander luxusgőzös Constanța kikötőbe érkezik június 2-án és az új quota terhére induló első szállítmánnal közvetlenül New-Yorkba június hó 4-én indul. Pontos, lelkiismeretes és érdeklődőkkel felvilágosítással és prospektussal készséggel szolgálunk.

M. EMBIRICOS & CO., București, Strada Paris No. 1.

Nagy mennyiségben érkezett:

Maister Lucius és Badische Anilinek

Sósav
Kénsav
Szalmiákszesz
Ablaktapasz (gít)
Firnisz
Tavotta
Olajok
Enyv
Kefcárak

valamint minden-
nemű festék- és
fűszeráru előnyös
árak mellett nagy-
ban és kicsinyben
kaphatók.

KALMÁR

Árutorgalmi R.-T. Cluj str. Regina Maria 42

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet: Egeres

Mindenmennyű ládát és fadohorokat összeszegezett és szétcsomagolt részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1361

Sajovics és Lebovits fakeszűrés és ládagyár Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántói-ut) 1 szám

Táblaüveg, demyonok

korcsmai és mindenmennyű üvegárunk nagyraktára

Péter és Schwarcz

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34

1518

Legelőnyösebb beszerzési forrás

Raglán

esőköpeny, öltöny

Neumann M.

1502

cégnél Cluj, Főter

Grünwald és Steiner
Cluj, Piața Unirii 12.
Női divat különleges árak háza

Tavaszi divatújdságok:

BOEBERRY,
COOVERCOOT köpenyre
és kosztümre, CSIKOS ANYA-
GOK ALJAKNAK nagy
választékban 1472

Csokoládé előnyös árban csak

FAVORIT

csokoládégyárban kapható
Cluj, Calea Victoriei 99
Telefon 2-71 1371

Exportját és importját

Románia, Magyarország,
Ausztria és Németország

között határidővel és legolcsóbb fix díjtételek mellett csak

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalatunk tudja lebonyolítani.
Központ: Cluj, Piața Unirii 26.

HÁZAK Wien I, Rottenturmstrasse 27 Budapest, VII., Rákóczi-ut 6., VII. Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu-utca 61. Arad, Simonyi-utca 13. Orsova, Dunapart. Szolnok Madách-utca 1. Expozitorák: Bruck, Hegyeshalom, Moson, Biharkeresztes, Békéscsaba, Curtici, Kőtegyán, Biharpuszki.

Fuvarlevél felülvizsgáló iroda
Speciális dunai forgalom!